

Vlaamse overheid

**Ministerieel besluit tot definitieve aanduiding van de ankerplaats
Landschap van de Oude Schelde tussen Bornem en Weert te Bornem**

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING,
DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007 en 10 oktober 2007;

Gelet op het ministerieel besluit van 21 december 2006 tot voorlopige aanduiding van de ankerplaats Landschap van de Oude Schelde;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 20 september 2007;

BESLUIT:

Artikel 1. Landschap van de Oude Schelde tussen Bornem en Weert te Bornem wordt definitief aangeduid als ankerplaats overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004 en 10 maart 2006.

Art. 2. § 1. Het algemeen belang dat de aanduiding verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1° natuurwetenschappelijke waarde :
dankzij een afwisseling van geomorfologie en bodemgesteldheid, alsook ten gevolge van een lange geschiedenis met talrijke natuurlijke en antropogene invloeden, omvat deze ankerplaats een grote verscheidenheid aan landschappelijke structuren. Zo herkennen we moerassen, bossen, wielen, dreven, grachten, putten, grienden, e.d. Al deze structuren worden

gekenmerkt door een typische vegetatie. Als geheel herbergt dit gebied dan ook een zeer gevarieerde en rijke flora. Daarnaast biedt het uitstekende mogelijkheden voor de avifauna als broed-, pleister-, roest- en slaappleats of als overwinteringsgebied;

2° historische waarde:

de polder ter hoogte van de oude Scheldemeander heeft nog een gave, blokvormige perceelsstructuur en het wegenpatroon is ongewijzigd gebleven sinds Ferraris (1777). Centraal ligt het kasteel van Marnix van St.-Aldegonde, omgeven door een gaaf en herkenbaar domein dat zijn oorsprong kende in de 9e eeuw. Uiterst waardevol is de eendenkooi op de Oude Schelde, waarvan de oorsprong teruggaat tot het begin van de 14de eeuw, alsook het Sas op de Oude Schelde, waarvan de oorsprong teruggaat tot 1592;

3° esthetische waarde:

door de grote variatie in begroeiing en landschapsstructuren heeft men hier op een eerder beperkte oppervlakte een landschap met een aanzienlijke esthetische waarde. Het kasteel met domein vormt samen met de Oude Schelde een mooi geheel binnen een intact polderlandschap. Dankzij de lange, rechte dreven en waterlopen kan men hier genieten van mooie zichten, die samen met de uitgestrektheid en rust bijdragen tot een zeer hoge belevingswaarde;

4° ruimtelijk-structurerende waarde:

de Oude Schelde, die van noord naar zuid door het gebied loopt, vormt het belangrijkste ruimtelijk-structurerende element binnen dit intact polderlandschap. De bossen van het kasteeldomein bepalen het gesloten karakter van het compartimentenlandschap in het zuiden en westen van de ankerplaats. Verder zijn er de dreven naar het kasteel, de dijkstructuren en de blokvormige percelen van de polder die mede structuurbepalend zijn.

§ 2. De landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden zijn de volgende:

1° de Oude schelde met aanpalende gronden:

- a) de Oude schelde;
- b) het historisch sas met sassluis, saskil en vaart;
- c) de historische vaart ter hoogte van het Wiel;
- d) de schorren en slikken van de Schelde;
- e) de wielen;
- f) het open landbouwgebied;
- g) de solitaire bomen, bomengroepen, houtkanten, bomenrijen en dreven;
- h) de landelijk bebouwing langsheen Binnendijkstraat en Sas;
- i) de vissershutjes langsheen de Oude Schelde, soms los in het landschap staand, soms in een sterk vertuinde omgeving
- j) het kleinschalig bouwkundig erfgoed in de Binnendijkstraat, met :
 - 1) polderhuisjes :
 - i) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 8;
 - ii) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 9;
 - iii) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 12;
 - iv) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 17;
 - v) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 20;
 - 2) woonstalhuisjes:
 - i) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 55;
 - 3) Breedhuisjes:
 - i) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 29;
 - ii) Weert, Bornem, Binnendijkstraat 51-52;
- k) de oude dijken en wegstructuren, met onder andere Binnendijkstraat, Dijkstraat, Sas, Tcmscstocnweg en de dijk ter hoogte van het kasteel;

2° Voorderweert:

- a) de repel- en blokvormige percelenstructuur met bijhorend afwateringsslotenennetwerk;
- b) de wielen;
- c) de waterpartijen en poelen;

- d) het afwateringskanaal Oude Schelde;
- e) de historische dijkstructuren, onder meer Dijkstraat;
- f) populier-, loofbos- en struwelencomplexen, en geïsoleerde populieren en loofbosaanplanten;
- g) het grotendeels onverhard wegenpatroon;
- h) de dreven;
- i) houtkanten, bomen, bomenrijen en bomengroepen;
- j) structuurrijke wei- en akkerlandcomplexen, en geïsoleerde structuurrijke wei- en akkerlanden;
- k) het bouwkundig erfgoed :
 - 1) kapellen:
 - i) Weert, Bornem, Dijkstraat, H. Theresiakapel;
 - ii) Weert, Bornem, Dijkstraat, Gloriëtte;
 - 2) oude, maar meestal aangepaste, woningen:
 - i) Weert, Bornem, Dijkstraat 3;
 - ii) Weert, Bornem, Dijkstraat 5;
 - iii) Weert, Bornem, Dijkstraat 20;
 - iv) Weert, Bornem, Dijkstraat 21;
 - v) Weert, Bornem, Dijkstraat 51;
 - 3) polderhuisjes:
 - i) Weert, Bornem, Dijkstraat 36;
 - ii) Weert, Bornem, Dijkstraat 37;
 - iii) Weert, Bornem, Dijkstraat 38;
 - iv) Weert, Bornem, Dijkstraat 39;
 - v) Weert, Bornem, Dijkstraat 40;
 - vi) Weert, Bornem, Dijkstraat 41;

3° Donk:

- a) het repel- en blokvormige percelenstructuur met bijhorend afwateringsslotenennetwerk;
- b) wielen;
- c) populierenaanplanten;
- d) loofbosaanplanten;
- e) het onverhard wegenpatroon;
- f) het ruimtelijk-structurerend drevenpatroon;
- g) houtkanten en bomenrijen;
- h) geïsoleerde structuurrijke wei- en akkerlanden, en structuurrijke wei- en akkerlandcomplexen;
- i) steilrand (langsheen Luipegem);
- j) de lokale gezichtrelatie met de Sint-Bernardusabdij;

4° Graafschap:

- a) het repel- en blokvormige percelenstructuur met bijhorend afwateringsslotenennetwerk;
- b) wielen;
- c) putten en poelen;
- d) populierenaanplanten;
- e) broekbossen, moeras en rietland;
- f) loofbosaanplanten;
- g) onverhard wegenpatroon;
- h) het ruimtelijk-structurerend drevenpatroon;
- i) houtkanten, bomenrijen en bomengroepen;
- j) historische dijkstructuren;
- k) steilrand (langsheen Luipegem);
- l) de kapel van Luipegem;

5° kasteelsite:

- a) het kasteel van Marnix van St.-Aldegonde;

- b) de aanhorigheden : de gegroepeerde bijgebouwen bestaande uit paardenstallen, zadelmakerlokaal, conciërgewoning, hovenierswoning en schrijnwerkerij;
- c) de omwallingen;
- d) de toegangsbrug;
- e) de beperkte domeinaanleg;

6° eendenkooi:

- a) de (historische) eendenkooiconfiguratie met kooiplas (deel van Oude Schelde), 4 zuidelijke gebogen en versmallende pijpen met bijhorende overkoepeling en vangnet, kooiomheiningen, omgevend groen en bos.

De interessante ligging in een oude meander van de Schelde geeft de ankerplaats een hoge archeologische potentie, evenals de belangrijke toponiemen Donk (een hoger gelegen plaats, geschikt voor bewoning) en Luipegem (een Frankisch toponiem refererend naar Lupusheim, huis van Lupus, dat teruggaat tot de 8e of 9e eeuw). In archieven uit de 10e tot 12e eeuw zijn verschillende verwijzingen gekend onder de naam Lupegem. Deze naam werd later veranderd in Lupaert en Luypaert). Gekende sites zijn het Kasteel van Marnix van St.-Aldegonde en enkele vondsten uit de Romeinse periode.

Art. 3. De aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 wordt weergegeven op het plan als bijlage.

Brussel,

20 NOV. 2007

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN